

DESTRUCCIÓ A TOTA COSTA

EXTRACTE DE L'INFORME SOBRE LA SITUACIÓ DEL LITORAL ESPANYOL

CATALUNYA

JULIOL 2008

Una nova oportunitat per al nostre litoral

Juan López de Uralde
Director Executiu de Greenpeace Espanya

Prefaci

L'informe que elabora Greenpeace sobre la situació del litoral espanyol ha esdevingut una referència imprescindible per a l'opinió pública interessada en l'estat de la costa espanyola i en la seva evolució en el curt termini. Aquest any hem canviat l'estructura del document, tot donant una importància major als casos més greus. Per a això hem investigat els cent punts negres que considerem més importants, reflectint una distribució proporcional al nombre de quilòmetres de costa de cada comunitat autònoma, i sobre ells ens centrem.

Una altra novetat que introduïm en l'informe és el treball fotogràfic de Pedro Armestre, que il·lustra el millor i el pitjor del nostre litoral. Es tracta d'una sèrie de fotografies aèrees inèdites que evidencien les denúncies que realitzem, i, d'altra banda, posen en relleu els espais del litoral que han de ser conservats.

Sobre l'anàlisi de la situació a la costa, els mateixos factors de l'equació litoral segueixen presents. La crisi en el sector immobiliari té una incidència directa sobre la situació de la costa. No endebades, la major part de la construcció a Espanya ha vingut produint-se en els últims anys precisament en la franja costanera. Segons denunciàvem en l'informe de 2007, només en aquell any van compatibilitzar-se projectes per edificar més de tres milions d'habitatges en el litoral espanyol. L'anvers de tota crisi és que obre noves oportunitats. La costa espanyola ha sofert en els últims anys l'escomesa brutal de la construcció per part d'una indústria que només ha buscat el benefici a curt termini i que ens ha deixat un llegat de milers d'habitatges buits i la dependència d'un turisme capriciós i variable que ara cerca destinacions noves en altres latituds. Ara cal que s'imposin criteris que premiïn la preservació del litoral i que salvaguardin els pocs espais ben conservats que queden a la costa.

El fet que ara s'estigui construït menys no evita que les alarmes hagin de romandre enceses. Convé assenyalar que, si no es desclassifica sòl urbanitzable, el que no s'estigui construït avui pot començar a ser-ho dins d'uns anys. L'exigència que els ajuntaments reverteixin la qualificació del sòl té, per tant, tanta importància com sempre.

En aquesta ocasió hem prestat especial atenció a la contaminació del litoral. Malgrat les continuades denúncies per abocaments, aquest segueix sent un dels problemes més greus de les nostres costes. Un problema de tal gravetat requereix un canvi de mentalitat generalitzat: no podem seguir considerant el mar com l'indret en què desfer-nos de la contaminació. Un cop més hem de dir que el mar no és un abocador.

La incògnita en aquest any és quina serà la política de costes del nou Ministeri de Medi Ambient i Medi Rural i Marí. En la seva última etapa, el desaparegut Ministeri de Medi Ambient va elaborar la estratègia per a la gestió de la costa més sostenible duta a terme per aquella institució. La pregunta que molts ens fem és si aquella Estratègia serà duta a la pràctica o serà un altre document d'intencions que acabarà oblidat en un calaix, quelcom que el litoral no pot permetre's. És vital que les comunitats autònomes s'impliquin en el seu desenvolupament i reclamin al Ministeri la seva posada en marxa. Per testar les intencions del nou Ministeri sobre el litoral no hi ha millor prova que el futur de l'hotel construït il·legalment a l'Algarrobico, convertit en un símbol de la degradació costanera i l'únic destí possible del qual és l'enderrocament.

La gestió adequada dels recursos
naturals i el manteniment de la
biodiversitat són essencials quan es
consideren els béns i serveis actuals
i futurs dels ecosistemes, en particular,
en relació a les adaptacions potencials
al canvi climàtic.

*Sostenibilitat a Espanya 2001.
Observatori Espanyol de la Sostenibilitat.*

Introducció

Delta de l'Ebre,
a Tarragona

Les zones humides a la costa estan cada vegada més amenaçades. Salines de Santa Pola

La situació del litoral espanyol, que analitzem any rere any des de Greenpeace, segueix empitjorant. Les amenaces presents són conegudes per tots: un urbanisme molt allunyat de la sostenibilitat i de la qualitat de vida, multitud d'obres per construir noves infraestructures portuàries sense tenir en compte els greus impactes ambientals que provoquen sobre el medi marí, i un problema de contaminació de les aigües litorals àmpliament estès pels 8.000 quilòmetres de costa.

Les administracions són, o haurien de ser, conscients d'aquesta realitat, però no fan res per remeiar-la o quan ho intenten ja és massa tard. Quant al problema més important de les nostres costes, l'**urbanisme**, molts ajuntaments del litoral han dedicat tots els seus esforços a convertir en sòl urbanitzable el percentatge més gran possible del seu territori –inclosos espais naturals protegits– per omplir les arquitectures sense preocupar-se per construir ciutats habitables. Les comunitats autònomes, responsables de l'aprovació dels plans urbanístics municipals, poques vegades posen traves a les propostes insostenibles que els arriben.

Espanya necessita una mica més de 300.000 habitatges anuals segons les estimacions de la Federació de Promotors i Constructors, però durant els últims quatre anys s'ha arribat gairebé a triplicar aquesta xifra, arribant als 800.000 habitatges taxats des de mitjan 2006 fins a maig de 2007. Ara, el descens en la compra d'habitatges ha sumit el sector de la construcció en una greu crisi que afecta tot el país. Si la taxa de construcció d'habitatges anés en paral·lel a la de formació de llars, que a la Unió Europea és d'entre 6 y 7 habitatges per cada 1.000 habitants, a Espanya la mitjana arribaria als 15 o 16 habitatges construïts i en algunes Comunitats Autònomes aquesta xifra arribaria als 20 i 30 habitatges.

La crisi és especialment greu si s'observa l'evolució del sector de les segones residències, on agents aliens a la situació econòmica a Espanya han agreujat més la situació. Factors com el descens de la inversió estrangera, sobre tot la britànica (on ja no desgrava comprar una segona residència) o l'obertura de nous destins turístics a la Mediterrània, s'han traduït en un acusat declivi de la venda de cases a la platja de fins a un 70%, com en el cas d'Alacant. Però l'excés d'oferta no és l'únic actor responsable. Les injustícies emparades per les legislacions urbanístiques, –i la valenciana en constitueix el millor exemple–, han sembrat la desconfiança en els potencials compradors estrangers, les comunitats dels quals han organitzat campanyes de denúncia arribant a demanar empara davant les seves ambaixades i el Parlament Europeu.

Aquestes dades, i d'altres com el fet que el frau dels lloguers d'habitatges a les províncies costaneres suposa més de 1.200 milions d'euros l'any¹, han de fer reflexionar les administracions sobre el seu paper com a gestors dels recursos naturals i responsables d'alguna manera de la qualitat de vida dels seus ciutadans.

És el moment de tancar la porta a la desraó urbanística viscuda els últims anys. Hi ha molts arguments en què recolzar aquesta afirmació. Un dels més importants és, sens dubte, el nombros contingent de casos de **corrupció urbanística** que està investigant i jutjant el Ministeri Fiscal. La tasca de la justícia en aquest àmbit ha estat notable des que es va crear la Fiscalia contra els delictes urbanístics i mediambientals. Operacions judicials i policials de noms cridaners, com Malaya, Ninette, Virgin, Voramar, Góndola, Faycán, Brisan o Tótem, imputen desenes de servidors públics –alcaldes, regidors i tècnics municipals–, per la presumpta comissió de delictes contra l'ordenació del territori, prevaricació, negociacions prohibides a funcionaris, etc., i posen de manifest l'enorme extensió i gravetat de la falta de transparència i de bona gestió dels responsables escollits per gestionar els béns municipals.

Tot i que el funcionament de la justícia és lent, resulta imprescindible que les denúncies siguin investigades, jutjades i condemnades de forma exemplar. La sensació d'impunitat imperant

[1] Catalunya encapçala el frau amb 521 milions anuals (24,5%). La segueixen Andalusia, Canàries i la Comunitat Valenciana. El nombre més baix de fraus es dona a Cantàbria, Melilla i Ceuta (0,33%).

1

2

3

4

durant tants anys ha de ser desterrada del nostre territori, una tasca gens fàcil després de veure els informes elaborats pels experts sobre la corrupció al nostre país, que assenyalen un greu retrocés amb relació a la imatge que la ciutadania té de la corrupció a les institucions polítiques i administratives, desconfiança que augmenta any rere any. Percebem que les males pràctiques estan esteses i que afecten àmplies estructures del poder i dels negocis.

Gràcies a les denúncies realitzades per grups ecologistes, associacions de diversos tipus i una part de la ciutadania preocupada en aquest sentit, s'ha creat fins a cert punt un clima d'escàndol, sobre tot amb relació a la corrupció a nivell local lligada a l'urbanisme. L'ONG Transparència Internacional avisa en el seu últim informe sobre la progressiva deslegitimació dels poders públics i adverteix que aquests processos s'han d'eradicar de la societat abans que deteriorin irreversiblement la democràcia i obrin la via a populismes i extremismes de tot tipus. Òbviament, també dificulten l'actuació de les administracions i obliguen a introduir mecanismes de control i verificació cada cop més sufocants, amb la qual cosa desapareix la necessària agilitat i flexibilitat a l'Administració.

Les solucions no són fàcils ni senzilles. L'actuació eficaç de la justícia s'ha de veure ratificada per canvis legislatius que desterrin les injustícies i els excessos urbanístics. En aquest sentit, la Llei estatal del Sòl aprovada l'any passat suposa una millora respecte de la situació anterior, però no podem oblidar que les competències urbanístiques són municipals i que l'ordenació del territori correspon a les comunitats autònomes. Les dues administracions són les màximes responsables de la situació actual i han de ser les que canviïn les regles del joc. És imprescindible que les regions que encara no han elaborat plans d'ordenació de la franja costera com Galícia, Canàries, Euskadi o la Comunitat Valenciana protegeixin els seus trams de litoral de forma urgent amb plans específics en aquest sentit. Les lleis urbanístiques han de ser revisades per limitar el creixement a un ritme sostenible que garanteixi i estabilitzi el desenvolupament i els sectors econòmics implicats. Hi ha un ventall ampli de mesures que reforcen l'economia sense passar per l'usurpació de més i més territori com, per exemple, la rehabilitació de les edificacions existents.

1. Port de Bilbao (Euskadi)

2. Benidorm (Alacant)

3. Ria de Vilaviciosa (Astúries)

4. Dunes de Maspalomas
(Gran Canària)

1. Costa d'Astúries

2. Aiguamolls del riu Odiel (Huelva)

3. Platja de les Amèriques (Tenerife)

La crisi econòmica repercutirà també en el **turisme** de la costa, un sector que fa anys que s'enfronta al repte d'adaptar-se als nous temps. Els ous d'or, ni són tants, ni són d'or des fa gairebé una dècada. El canvi dels costums dels turistes fa que gastin menys i passin menys temps a la destinació escollida per gaudir de les vacances. L'oferta s'ha incrementat tant que la rendibilitat d'hoteles, apartaments, restaurants, centres d'oci, etc., ha caigut en picat, com reflecteixen les xifres oficials, que se centren en l'arribada de més turistes per ocultar la caiguda dels beneficis, que en el nivell estatal es va situar l'any passat en un 2,8%. Les administracions segueixen recolzant la vella fórmula de construir més i més hotels i infraestructures sense preocupar-se pels que ja hi són, deixant-los abandonats a la seva sort.

Aquesta no és la solució. Hem d'apostar decididament per la qualitat. Això significa tenir cura i responsabilitzar-se de l'entorn. El futur del turisme litoral va íntimament lligat a l'estat de les seves platges, un espai públic desatès per tots.

No es pot explicar de cap altra manera que se segueixin autoritzant in comptables projectes per construir nous **ports esportius**. A aquestes alçades és difícil que algú desconeixi que no és possible omplir el litoral de ciment si es vol conservar. La demagògia que envolta les infraestructures nàutiques per a embarcacions recreatives involucra totes les administracions, i no és fàcil trobar una explicació racional a aquesta situació.

Els impactes ambientals negatius associats a les desenes de nous ports o projectes d'ampliació plantejats a tot l'Estat són sistemàticament negats pels promotors de les obres i, encara pitjor, compten sempre amb la complicitat de les administracions ambientals, que accepten mesures "compensatòries" aberrants i impossibles per donar el seu vist-i-plau als nous projectes, que, a més, mai són suficients. No hi ha cap regió litoral que pensi en limitar el nombre d'amarradors. Un dels casos més cridaners és el de Galícia que, amb el percentatge més alt d'amarradors per embarcació (deu vegades la ràtio d'Itàlia i sis la de França), ha aprovat un pla per triplicar els seus atracadors esportius.

La situació també és molt delicada al Mediterrani, amb plans com els de Catalunya, Andalusia i la Comunitat Valenciana, tan preocupants com el galleg, i on s'autoritzen trasplantaments de les beneficioses praderies submarines sense preocupar-se de constatar-ne la viabilitat. Aquest any el Tribunal Superior de la Comunitat Valenciana ha emès la primera sentència contra aquesta pràctica. Com és possible que un magistrat no especialitzat en matèria mediambiental es prengui la molèstia d'estudiar les evidències i no ho facin els responsables de conservar el nostre entorn costaner? Resulta difícil d'entendre.

Tampoc és fàcil entendre que els nostres gestors permetin el grau de **contaminació** present a les aigües litorals espanyoles. En aquest informe es realitza una extensa revisió dels principals focus contaminants a la costa. La situació en alguns punts és molt alarmant: els pols químics de Huelva i Tarragona o l'estat de les rieres gallegues han de ser solucionats sense dilació. Al costat dels abocaments industrials, milions de litres d'aigües residuals urbanes sense depurar acaben cada dia a les mateixes platges que utilitzem com a reclam turístic més important sense que ningú posi solució a les greus mancances en matèria de depuració d'aigua, quan això hauria de ser una prioritat clara per a tots, tenint en compte l'escassetat d'aquest bé tan preuat.

Les **necessitats d'aigua al litoral espanyol**, especialment al vessant mediterrani, s'han d'escometre amb racionalitat i deixant de banda les disputes polítiques que les envolten. La disjuntiva entre la construcció de més i més dessaladores o ressuscitar la proposta del transvasament de l'Ebre mostra que els plantejaments de les diferents administracions estan molt allunyats de la veritat al voltant d'aquest bé tan preuat: mentre el desenvolupament a la franja litoral segueix paràmetres tan insostenibles, mai no hi haurà aigua suficient i haurem de seguir suportant casos com el de Villena (Alacant), on la Comunitat de Regants ha cedit a l'empresa Danone 700 milions de litoral a l'any per tal que l'embotelli i la comercialitzi amb la marca Font Vella i alhora segueixen reclamant aigua de l'Ebre. Mentre seguim permetent que l'aigua ja utilitzada no es depuri, mentre se segueixin regant camps de golf amb aigua sense reciclar i les confederacions hidrogràfiques consentin que se segueixi robant aigua, seguirem malbaratant els recursos escassos de què disposem i perdent un temps vital per dedicar-nos a les solucions reals: gestionar la demanda real d'aigua.

Però tots els esforços de l'anterior Ministeri de Medi Ambient per racionalitzar la gestió de l'aigua semblen a punt de ser desterrats. El primer exemple és el minitransvasament d'aigua de l'Ebre a Barcelona. Greenpeace s'ha oposat amb fermesa a aquesta mesura per traslladar 40 dels 120 hectòmetres cúbics propietat dels regants amb l'excusa de la sequera. Aquest transvasament hagués suposat enterrar qualsevol possibilitat de posar en marxa l'anomenada "Nova Cultura de l'Aigua" que advoca per impulsar mesures d'estalvi i una gestió més eficaç del líquid element.

Una última amenaça, el **canvi climàtic**, afectarà amb tota seguretat l'estat del litoral. La pujada del nivell del mar provocarà un retrocés de la línia de costa tant al Cantàbric i l'Atlàntic galleg (on la pujada s'estima en 35 centímetres) com a la Mediterrània (amb una pujada estimada d'entre 20 i 50 cm per a 2050). I si algú pensa que es tracta de conjectures, parlem de dades: l'anàlisi de la temperatura de l'aigua, la salinitat i el nivell del mar a la costa mediterrània espanyola en els últims 50 anys, duta a terme per l'Institut Espanyol d'Oceanografia, mostra una clara tendència: el Mediterrani espanyol ha patit una clara pujada de la seva temperatura des de la dècada dels setanta i un ràpid ascens del nivell del mar des de la dècada dels noranta. És imprescindible que aquestes previsions siguin contemplades a totes les obres que s'executin al litoral, així com a les polítiques que es duen a terme a la costa.

Tanmateix, a pesar d'aquest panorama tan negre, no tot està perdut. La feina dels últims quatre anys duta a terme pel Ministeri de Medi Ambient mitjançant els programes de compra de terrenys a la costa i la demolició d'edificacions il·legals ha de continuar. La desaparició del Ministeri, els departaments del qual s'han englobat sota el paraigües de Pesca, deixa en un lloc estrany la política costanera. Els nous responsables de la gestió del litoral encara no han mostrat les seves línies de treball per als pròxims quatre anys.

Tots els que ens preocupem per l'estat de la costa esperem que comencin a treballar sense dilació. Hi ha molta feina per fer. La nostra petició és que comencin amb el **pitjor exemple de tots els que es donen al nostre litoral: l'hotel de la platja de El Algarrobico**, que segueix en peu. La seva demolició és una assignatura pendent que s'ha d'executar sense demora. La denominada Estratègia per a la Sostenibilitat de la Costa presentada pel Ministeri a finals de l'any passat és una feina de diagnòstic exhaustiu de la situació de la costa. Les propostes plasmades en aquest document volen assolir un grau de conservació acceptable per al malparat litoral espanyol. Aquestes mesures no es podran dur a terme sense una estreta col·laboració amb les administracions autonòmiques. Es tracta de conservar una ínfima part del territori per assegurar-ne el futur i també el futur de milions de persones que en depenen. Què estem esperant per fer-ho?

La nostra petició al nou Ministeri és que comencin pel pitjor exemple present a la costa espanyola i enderroqui l'hotel de l'Algarrobico.

El creixement de la superfície artificial a Catalunya es concentra en el litoral com conseqüència de l'augment de la construcció d'habitatges residencials i turístics. També destaca l'augment de les superfícies dedicades a la pràctica esportiva i recreativa, superior al 160% en l'última dècada, així com el creixement d'un 57,8% experimentat per les superfícies ocupades per autopistes i autovies.

Catalunya

Delta de l'Ebre,
a Tarragona

▲▲ Catalunya és una de les comunitats autònomes que més impactes provoca en el Mediterrani espanyol: és responsable del 42% dels abocaments contaminants a aquest mar i el 46,5% de la seva costa està urbanitzada. ■■

Gairebé la meitat de la costa catalana ja està urbanitzada, l'índex més elevat de la costa espanyola. Però això no impedeix que se segueixin planificant milers d'habitatges en el seu litoral per generar "teixits urbans" pràcticament a tots els municipis. Municipis que, en alguns casos, fins i tot envaeixen els primers 500 metres de costa.

També sembla imparabile l'interès per fer noves infraestructures portuàries, a pesar del desequilibri que existeix en la dinàmica del litoral català a causa d'anys d'obres i infraestructures continuades a la seva costa. La política territorial catalana en matèria de ports aposta per afegir 6.000 nous amarradors als seus 700 quilòmetres de costa, tot i tenir-ne 48.500 de repartits en 47 instal·lacions.

Un altre aspecte que també es reflecteix en l'estat del litoral és la contaminació. El deteriorament de la costa catalana és conseqüència, en gran mesura, dels alts nivells de contaminació que ha generat el desenvolupament industrial, que converteix Catalunya en una de les comunitats autònomes que més abocaments contaminants produeix, la qual cosa la fa responsable del 42% de tota la pol·lució, especialment de la indústria química, que s'aboca directament a la Mediterrània espanyola. L'Agència Europea de Medi Ambient assenyala Barcelona, la desembocadura del riu Ebre i Tarragona com a "punts d'alarma" per contaminació al litoral mediterrani.

1

2

3

Degradació per urbanisme

Catalunya té 700 quilòmetres de costa, un 46,5 % dels quals està urbanitzat. Un 40%, que comprèn sobre tot la zona del **Delta de l'Ebre i el Cap de Creus**, engloba àrees protegides, i el 13,5% restant és sòl urbanitzable. A pesar del gran percentatge urbanitzat (el més gran del Mediterrani espanyol), des del Departament de Política Territorial i Obres Públiques se segueix aplicant la mateixa política, fins al punt de justificar l'existència de sòl urbanitzable dins la franja dels 500 metres a partir de la línia de mar, segons ells, perquè s'ha respost des de la "lògica" del model urbà al que pertanyen. És a dir, dins el Pla Director Urbanístic del Sistema Costaner 2 (PDUSC-2) s'inclou la necessitat de generar teixits urbans adequats encara que estiguin ubicats dins la Zona d'Influència del mar que defineix la Llei de Costes². És difícil creure que siguin necessaris aquests "teixits urbans" a municipis com **Cadaqués, Palafrugell, Castell-Platja d'Aro, Tossa de Mar, Lloret de Mar, Sant Pol de Mar, Canet de Mar, Cunit, Roda de Barà, Torredembarra, Tarragona, Salou, Cambrils, Mont-Roig del Camp, Vandellòs i L'Hospitalet de L'Infant, L'Ametlla de Mar, Deltebre, Sant Carles de la Ràpita i Alcanar**. Tot sembla indicar que la Generalitat està emparant els interessos de les grans promotores i constructores a costa d'hipotecar el futur del seu territori i dels seus habitants.

Exemples com el de **Castelló d'Empúries**, que després de la publicació de l'informe *Destrucció a tota Costa 2007* va decidir reduir el nombre d'habitatges previstos en el seu Pla d'Ordenació, s'han d'estendre per tot el litoral català.

Malgrat tot, la Generalitat ha invertit deu milions d'euros en la preservació de la costa, un gest tan positiu com escàs atesa la magnitud d'allò que s'inverteix en infraestructures costaneres.

1. Central nuclear de Vandellòs II a Tarragona
2. El Cap de Creus és un dels espais millor conservats del litoral mediterrani
3. Les obres del zoo de Barcelona infringeixen la Llei de Costes

[2] Segons l'article 30 de la Llei de Costes a la Zona d'Influència es respectaran les exigències de protecció del domini públic marítim terrestre.

Irregularitats urbanístiques als tribunals

TARRAGONA. SALOU

Després de mesos d'investigació, el passat mes d'octubre la Fiscalia presentava una querrela al jutjat número 4 de Tarragona imputant l'excalde de Salou, Esteve Ferran, i el seu fill, Esteve Ferran Gombau, que també fou regidor d'Urbanisme d'aquesta localitat, pels delictes d'ús d'informació privilegiada, prevaricació, tràfic d'influències i aprofitament il·lícit d'informació privilegiada per diverses actuacions irregulars: el cas Galas, la compravenda de terrenys a Barenys i la concessió d'un geriàtric a la dona del secretari de l'Ajuntament de Salou.

TARRAGONA

El mes de març de 2007 el jutjat núm. 5 de Tarragona decretava el sobreseïment provisional del cas **Terres Cavades** pel qual l'exregidor d'urbanisme, Ángel Fernández, i deu persones més, estaven imputades per presumptes delictes contra l'ordenació del territori, negociacions i activitats prohibides a funcionaris, així com un delicte de tràfic d'influències per un projecte per construir 4.872 habitatges a Terres Cavades.

Ángel Fernández era soci al 50% amb el seu germà d'una de les promotores d'aquesta urbanització i al mateix temps era el màxim responsable d'Urbanisme a Tarragona.

El mes de març de 2005, vint expropiataris van interposar una querrela criminal contra la promotora per les pressions i amenaces que van rebre per vendre les seves finques entre els anys 1995 i 2001. El preu pagat va ser de sis euros, malgrat que hi havia plans urbanístics que multiplicaven el preu dels terrenys. Durant aquest procés, la Fiscalia va decidir presentar una altra denúncia pels delictes de prevaricació, suborn de funcionari, falsedat i estafa.

Malgrat el sobreseïment provisional, el desembre de 2007 l'Audiència de Tarragona revocava l'arxiu del cas i continuava el procés penal contra l'exregidor; el seu germà, Juan Fernández; el constructor José Luís García; un soci dels germans Fernández, Francisco Fraiz, i el representant de Caixa Catalunya, Eduardo Aznar.

TARRAGONA. TORREDEMBARRA

A la costa de **Torredembarra**, el projecte urbanístic El Muntanyans II planteja la construcció de 560 habitatges a la desembocadura del **torrent de Gibert**, al costat de l'espai protegit **Platja de Torredembarra i Creixell**. Els terrenys constitueixen un corredor biològic que connecta l'espai protegit amb els espais rurals i protegits de l'interior. Un estudi hidrogeològic encarregat pel Tribunal Superior de Justícia de Catalunya a un perit independent ha determinat que es tracta de terrenys inundables, confirmant que la urbanització seria un perill tant per a les persones, pels problemes d'inundabilitat, com per al medi ambient, per les afeccions negatives i irreversibles a l'espai protegit.

Josep Bargalló, actual director de l'Institut Ramon Llull i exregidor d'Urbanisme i Medi Ambient a l'Ajuntament de Torredembarra quan es va aprovar el pla d'urbanització, va ser denunciat per l'aprovació del Pla Parcial Platja de Torredembarra 4b Muntanyans II davant la Fiscalia de Tarragona.

L'Ametlla de Mar: xalets de luxe a la punta de Bon Capó

La península de la punta de **Bon Capó** era un dels pocs espais del **Baix Ebre** que s'havia mantingut lliure de ciment a primera línia de mar si hi exceptuem la presència del polèmic Hotel Ametlla de Mar, construït sobre el llit d'un barranc que ara ha estat engolit pel complex turístic.

Malgrat que a l'estiu de 2007 encara no s'havia aprovat el Pla d'Ordenació Urbanística Municipal (POUM), la promotora Pydum ja estava promocionant la construcció de les dues fases del complex residencial "Rocas Doradas" sobre sòls classificats com a urbans durant els anys setanta, quan prevalia el ciment sobre qualsevol idea de desenvolupament sostenible i l'actual Llei de Costes encara no s'havia aprovat. L'Ajuntament va assegurar aleshores que s'havia arribat a un acord amb la promotora per mantenir la major part de la zona com a espai verd (el 83%) i reduir l'edificabilitat de les dues promocions plantejades a només 14 xalets a menys de 500 metres del mar.

Però tot i que l'Ajuntament es vanta d'haver salvat 17.560 dels 21.000 m² inicials de sòl per urbanitzar, s'hauria salvat la totalitat d'aquests terrenys si s'hagués aplicat adequadament la Llei de Costes, i en definitiva el que ha fet l'Ajuntament ha estat autoritzar la construcció de 14 habitatges. En el nou POUM, en comptes de desclassificar Bon Capó –que continua com a sòl urbà– s'ha procedit a requalificar bona part del seu istme³ sense declarar-lo sòl costaner no urbanitzable, una excepció que xoca amb la filosofia del Programa d'Actuació Urbanística Municipal (PAUM) que pretén preservar el procés de transformació urbanística dels espais costaners.

Deltebre: més pisos nous que Tarragona i Reus junts

Deltebre encapçala el rànquing de pisos projectats a la província de Tarragona. Malgrat que tot just compten amb el 2% de la població de Catalunya, les comarques del Baix Ebre i del Monstia s'han convertit en els dos últims anys en paradisos de la construcció.

El seu atractiu paisatgístic per a segones residències i el preu més baix del sòl ha fet que les promotores inverteixin a la zona. Deltebre, enclavat dins el Parc Natural del Delta de l'Ebre, té 725 pisos nous visats (el 50% de segones residències), molt per sobre dels 585 de la capital, Tarragona, als quals s'hi han de sumar 800 més en execució.

L'Ajuntament afirma que el nou contingent d'habitatges s'integrarà de forma equilibrada a l'estructura urbana existent ampliant el seu casc urbà, i que *"la proximitat del Parc Natural del Delta no comporta traves per al desenvolupament urbà, sinó que és un atractiu per a la construcció"*. Però la realitat és molt diferent i Deltebre s'ha convertit en un exemple més d'especulació a la costa, on

[3] Un istme és un estretament o llengua de terra que uneix a través del mar la península amb el continent.

el desembarcament de grans empreses de la construcció ha generat molta més oferta de la que és capaç d'absorbir el mercat. A més, el Pla Director del Sistema Costaner Català inclou la urbanització d'àrees que són just a tocar de la línia dels 500 metres costaners, i que suposaran un creixement del 100% del sòl urbà existent.

Aquest creixement desmesurat és especialment irresponsable si tenim en compte l'àmbit en què es dona, ja que afectarà el sòl que l'envolta, classificat com d'Interès Natural (PEIN). A això s'hi ha de sumar la responsabilitat que han d'assumir els poders públics que permeten que s'urbanitzi una zona afectada per la regressió costanera que perjudica el conjunt del Delta¹ i que serà de les primeres en patir els efectes del canvi climàtic.

El Delta de l'Ebre l'any 2045

D'acord amb el que alerta l'Observatori de Risc de Catalunya basant-se en els resultats del Grup Intergovernamental sobre Canvi Climàtic (IPCC), la meitat del Delta de l'Ebre podria quedar submergit a mitjan segle si la pujada del nivell del mar arriba als 50 cm estimats per al Mediterrani com a conseqüència del canvi climàtic.

Salou: corrupció en primer grau

Entre el centenar de casos de corrupció urbanística destapats a la costa durant els últims anys, hi destaca el que implica un exalcalde de Salou, Esteve Ferran, i el seu fill, Esteve Ferran Gombau, que també va ser regidor d'Urbanisme d'aquesta localitat.

Després de mesos d'investigació, el passat mes d'octubre la Fiscalia de Tarragona va presentar una querrela al Jutjat número 4 de Tarragona imputant tots dos pels delictes d'ús d'informació privilegiada, prevaricació, tràfic d'influències i aprofitament il·lícit d'informació privilegiada per diverses actuacions irregulars: el cas Galas, la compravenda de terrenys a Barenys i la concessió d'un geriàtric a la dona del secretari de l'Ajuntament de Salou.

El que es coneix com a cas Galas, una sala de festes d'aquesta localitat que es va cremar el 2002 en un incendi provocat (segons la Generalitat de Catalunya) i en els terrenys de la qual es van edificar 20 habitatges, implica Esteve Ferran Gombau, propietari al 50% de la finca. La comercialització dels habitatges ha estat realitzada per una empresa de Phillipe Trujillo, propietari del 50% restant de la finca.

Ferran Gombau també haurà d'aclarir diverses compravendes de terrenys en què podria haver incorregut en delictes tipificats al Codi Penal. Són com a mínim quatre operacions realitzades quan era regidor d'Urbanisme, la qual cosa li permetia disposar d'informació sobre els diferents plans urbanístics que afectaven el municipi.

De la mateixa manera, la Fiscalia ha investigat l'adjudicació i construcció d'un geriàtric sobre 9.000 metres de sòl públic en un projecte que inclou la comercialització de 77 apartaments i pel qual l'empresa adjudicatària, propietat de la dona del secretari de l'Ajuntament, ha aconseguit un acord d'una durada màxima, 75 anys, i un import mínim: 9.000 euros anuals.

Els Muntanyans II a Torredembarra: urbanisme depredador

Situat al nord de Tarragona, a la costa de Torredembarra, el projecte urbanístic Els Muntanyans II planteja la construcció de 560 habitatges a la desembocadura del torrent de Gibert, al costat de l'espai protegit Platja de Torredembarra i Creixell. Els terrenys que es pretenen urbanitzar constitueixen un corredor biològic que connecta l'espai protegit amb zones rurals i també sota la protecció de l'interior. Segons un estudi hidrogeològic encarregat pel Tribunal Superior de Justícia de Catalunya a un pèrit independent, es tracta de terrenys considerats inundables. L'estudi confirma que la urbanització seria un perill tant per a les persones, pels problemes d'inundabilitat, com per al medi ambient per les afeccions negatives i irreversibles que patiria aquest paratge únic.

A pesar que l'any 2001 la importància d'aquest espai fou reconeguda en un informe elaborat per la Direcció General de Costes del Ministeri de Medi Ambient, que proposava la recuperació dels terrenys per al domini públic marítim terrestre, l'Ajuntament de Torredembarra va aprovar el Pla Parcial Platja de Torredembarra 4b Muntanyans II. Josep Bargalló, actual director de l'Institut Ramon Llull i regidor d'Urbanisme i Medi Ambient al Consistori quan es va aprovar el pla urbanístic, ha estat denunciat per aquests fets davant la Fiscalia de Tarragona.

La Plataforma Salvem els Muntanyans ha treballat activament en la defensa d'aquest espai i, juntament amb Greenpeace, ha reclamat el Ministeri de Medi Ambient en repetides ocasions l'adquisició d'aquests terrenys dins el seu programa de compra de finques. Tot i que a l'abril de 2006 l'exministra Cristina Narbona va anunciar la compra de 26.000 metres quadrats en aquesta zona, no hi estaven incloses les finques inundables propietat de la promotora de la urbanització, Vegas del Guadaira.

Degradació per obres i infraestructures

El desequilibri de la dinàmica litoral, a causa d'anys d'obres i infraestructures continuades a la franja costanera, no sembla causar cap efecte en la política territorial catalana en matèria de ports. El millor exemple d'aquesta desraó és el **port de Barcelona**, que segueix plantejant-se guanyar terreny al mar sense voler veure que normalment és el mar qui guanya la batalla al ciment o sense valorar errades de construcció, com l'enfonsament del moll en execució davant la **desembocadura del Llobregat**, que ha suposat una despesa addicional de 37,8 milions de euros.

Catalunya ha apostat per un fort augment dels amarradors esportius, i aquesta demanda es traduirà en la creació de nous ports i dàrsenes. A Tarragona s'està construint una dàrsena esportiva al port de **Sant Carles de la Ràpita**, s'acabaran les obres del port esportiu de **Roda de Barà** i les ampliacions de **l'Ampolla**, de **Coma-ruga**, o la nova dàrsena esportiva del port de **Tarragona**. Per al cap de **Salou** s'ha dissenyat un nou port, darrere del qual hi trobem diverses empreses amb activitat econòmica a la zona (constructores, sector turístic, una entitat financera, etc.) que apadrinen aquest projecte a l'antiga Pedrera del Port de Tarragona, segons el Diari de Tarragona.

A Barcelona augmentarà en un 15% la disponibilitat de places amb possibles actuacions a la Tèrmica de Foix a **Cubelles**, l'ampliació en curs de **Port Ginesta**, les obres de la segona fase del port de **Badalona** o el projecte de remodelació del port de **Premià de Mar**. Mentrestant, des del sector nàutic s'han apresat a dir que el litoral català tindrà un dèficit d'11.821 amarradors l'any 2015 –tot i que el nombre d'embarcacions matriculades a Espanya hagi caigut un 15% des del 2000.

Barcelona: litoral de formigó

El projecte de “consolidació” o “estabilització” de les platges urbanes de Barcelona (des de la platja de la Barceloneta fins a la platja de la Nova Mar Bella, prop de la desembocadura del riu Besòs) es va començar a gestar al mateix temps que el Fòrum 2004. La firma entre el Ministeri de Medi Ambient (representat per Jaume Matas) i l'Ajuntament de Barcelona (amb Joan Clos al capdavant), que donava llum verda a la primera capa de ciment i formigó a la costa urbana de Barcelona, recollia amb absoluta claredat que havia de ser l'Ajuntament qui realitzés i costegés tots els treballs relacionats amb l'aportació d'arena necessària per a les cinc platges urbanes de la ciutat, que s'assumia com a segur.

Com a mínim una part de l'acord es va complir: l'afectació a les platges de Barcelona. Però l'altra qüestió, la d'assumir la reparació dels danys, no. El 2006 el Ministeri de Medi Ambient va licitar, per un import de 30.222.491 euros, el projecte per a la "consolidació" de les platges urbanes de Barcelona. No es van ni molestar a sotmetre'l al procés necessari de Declaració d'Impacte Ambiental i molt menys van exigir a l'Ajuntament que assumís el que s'havia firmat, en un exercici habitual d'arbitrarietat de la política de costes.

El projecte, que va començar a executar-se el 2007, suposa la construcció de 15 dics que conformen un mur de dos quilòmetres i mig de llarg i 10 metres de profunditat davant les cinc platges barcelonines, així com d'un espigó de 170 metres a la platja de La Barceloneta.

Els científics han alertat del perill que causarà el mur per les dificultats per a la renovació natural de l'aigua, com ja ha passat en altres casos en què s'han executat actuacions similars.

Aquestes obres segueixen la mateixa política d'obres d'enginyeria denominades "dures", per l'agressió al medi natural que suposen, i que van permetre el Ministeri de Medi Ambient autoritzar la construcció d'un zoològic dins el domini públic marítim terrestre, una activitat impossible encaixar dins la Llei de Costes.

Aquest és un dels pitjors exemples de la política de ciment i formigó d'un Ministeri de Medi Ambient que s'oblida del fràgil equilibri natural del medi marí.

Girona: diana del Pla de Ports de Catalunya

El Govern de Catalunya afirma que en el Pla de Ports s'hi ha prioritzat l'equilibri ambiental i la sostenibilitat en les previsions de creixement fins al 2015. Tot i que Girona compta amb 23.240 amarradors per a embarcacions esportives –el nombre més elevat de tot Catalunya– el Pla ha dissenyat l'ampliació de les instal·lacions de **L'Estartit, Empuriabrava, Marina de Port d'Aro, Pals o Marina de Palamós**, entre altres, afegint 433 nous amarradors esportius.

Hi ha tres casos especialment preocupants: el primer a **Roses**, on es preveu la construcció d'un nou braç del port que permetria atracar vaixells de gran tonatge i que convertiria Roses en un punt d'escala dels grans creuers del Mediterrani, canviant considerablement el perfil de la localitat i el seu model de turisme; el segon és la proposta d'ampliació de 140 amarradors nous i un varador per a 130 embarcacions més del Port Marina de **Palamós**. Aquesta ampliació, que uniria la Marina amb el port de Palamós, suposaria la desaparició de la Punta del Molí, senyal d'identitat de la localitat. També es planteja la possibilitat d'augmentar les boies de fondeig a 500, repartides entre S'Alguer, Castell, la Fosca, el port i la platja Gran de Palamós.

Aquesta iniciativa ha estat rebutjada per l'Ajuntament de Palamós, que pretén fugir de la massificació i rebutja qualsevol actuació que suposi guanyar terreny al mar, per la qual cosa ha proposat optimitzar el varador actualment en desús de la Marina, que té una extensió de 1.958 m². Però des de la Conselleria de Política Territorial i Obres Públiques segueixen endavant, incomprensiblement, amb les seves intencions de dur a terme l'ampliació prevista.

Per últim, s'ha anunciat a **Pals** un projecte de construcció d'un port esportiu dedicat a la pràctica de l'esquí nàutic que ocuparia una làmina d'aigua de vuit hectàrees, concretament a la zona del Mas Carles, que s'ha inclòs a la proposta dels límits del futur Parc Natural del Montgrí - Baix Ter- illes Medes. Tot i que el Pla Director Territorial de l'Empordà ha classificat l'àrea com d'alt valor agrícola i com a connector de sòls de protecció especial, sorprenentment tant l'Ajuntament de Pals com el departament de Medi Ambient veuen la proposta amb bons ulls.

Degradació per Contaminació

L'important desenvolupament industrial de Catalunya la converteix en una de les comunitats autònomes que més abocaments contaminants produeix. Per exemple, només a Tarragona s'ha desenvolupat prop del 25% de la indústria química, i és per tant l'emplaçament més gran de tot l'Estat. Els abocaments industrials són una de les principals fonts de contaminació del litoral. Part de la contaminació generada per aquestes empreses arriba al mar mitjançant canonades submarines (emissaris) i una altra, molt important, a través dels abocaments fluvials que provenen de zones industrialitzades i que alliberen una alta càrrega de contaminants al mar Mediterrani.

El 42% de la contaminació industrial que s'aboca directament al litoral mediterrani a Espanya prové de Catalunya. A aquest fet se li ha d'afegir tot allò que aporten els rius més contaminats d'aquesta comunitat, l'**Ebre, el Llobregat i el Besòs**. No es pot oblidar que també els abocaments urbans estan contribuint al deteriorament de la costa catalana. Aquests abocaments, les excessives aportacions de nutrients i matèria orgànica, juntament amb la reducció de la quantitat d'aigua dels rius catalans que desemboquen al mar, estan provocant un descens molt acusat de la qualitat de les aigües a determinades zones costaneres.

L'elevada càrrega contaminant dels abocaments a Catalunya ha fet que les Nacions Unides identifiquin **Barcelona i Tarragona** com a punts negres (hot spots) prioritaris de contaminació a la Mediterrània^{III}. Igualment, l'Agència Europea de Medi Ambient assenyala Barcelona, la desembocadura del riu Ebre i Tarragona com a "Punts d'Alarma" per contaminació al litoral mediterrani^{IV}. A més, segons les dades aportades per la pròpia indústria (recollides en el Registre Estatal d'Emissió i Fonts Contaminants, EPER) la zona del Port de Barcelona aporta el 38,2% dels Hidrocarburs Aromàtics Policíclics (PAH) que s'abocuen directament al litoral mediterrani espanyol.

Delta del Llobregat: degradació ambiental continuada

Al riu Llobregat hi aboquen les seves aigües residuals importants centres productius del sector químic (com Martorell) i de la metal·lúrgia (Castellbisbal). Entre els abocaments presents més contaminants hi trobem els de la indústria del clor, molt agressius per al medi marí per la seva lenta degradació ambiental, la capacitat que tenen per acumular-se en els teixits dels éssers vius i la seva toxicitat.

A Martorell hi ha les plantes de l'empresa Solvay per a la fabricació de clor i derivats clorats, com el PVC. Aquestes instal·lacions han abocat durant anys al riu Llobregat i actualment ho fan directament a la Mediterrània a través d'un emissari submarí. A Castellbisbal, a més, hi ha l'empresa de foneria metal·lúrgica CELSA, que declara abocaments a l'aigua de més de 250 quilos anuals de cadmi. Aquesta xifra suposa prop del 25% del que declaren que aboquen a l'aigua de forma conjunta les fàbriques més contaminants de tot l'Estat^V.

Des dels anys 60, el riu Llobregat també ha estat receptor dels abocaments de moltes indústries d'adobat, tèxtils i papereres que han descarregat una gran varietat de contaminants orgànics com pesticides, agents tensioactius o plastificants. Això s'hi han d'afegir els efluents de més de 30 depuradores d'aigües residuals que arriben al llit del Llobregat.

A més de la contaminació industrial històrica que acumula el riu Llobregat, les seves aigües presenten nivells significatius de contaminants considerats disruptors endocrins que estan actualment en ús (com ftalats o alquilfenols) i que posseeixen la capacitat d'alterar el sistema hormonal de la fauna. És especialment preocupant la seva presència al curs baix del riu^{VI}, on es troba la pitjor qualitat biològica. Segons un estudi de biomonitoratge que analitza les condicions del riu, això es deu principalment a la salinització del riu a Sallent per la mina de sal que explota l'empresa Iberpotash i la derivació del cabal per a la generació d'electricitat^{VII}.

◀◀ L'aigua dels rius no es desaprofita al mar ▶▶

Davant l'escassetat d'aigua, són moltes les veus públiques que afirmen el desapropfitament que suposa l'aigua dolça que va a parar al mar. L'aportació d'aigua dolça és fonamental per tal que en zones com en front submergit del Delta de l'Ebre hi criï la sardina o el seitó, ja que depèn de la mescla d'aigua dolça i salada.

La barrera d'aigua dolça i freda que formen en primera línia de costa els rius en desembocar és la mesura més eficaç contra les meduses que en els últims anys envaeixen el litoral mediterrani i que busquen aigües càlides i salades per reproduir-se.

Desembocadura del riu Besòs: condicions biològiques impossibles

El riu Besòs té uns nivells molt elevats de nutrients. De fet, segons dades de Nacions Unides, és el riu amb els nivells més elevats de fòsfor i nitrogen de tots els que desemboquen a la conca mediterrània^{viii}.

Un estudi científic que ha analitzat la qualitat biològica d'alguns rius catalans durant 25 anys, entre els quals s'hi troba el Besòs, conclou que, tot i que la qualitat de les aigües ha millorat en els trams alt i mitjà d'aquest riu per la construcció de depuradores durant els anys 90, la millora no s'ha deixat notar al curs baix del riu, que encara manté el seu status de qualitat biològica baixa o molt baixa. El problema principal per a la recuperació biològica de les aigües del Besòs és la pèrdua de cabals, que limita la capacitat de dilució de l'aigua que surt de les depuradores. Per exemple, els valors d'amoni a la part baixa del Besòs són molt elevats (entre 2 i 4 ppm) i, segons l'informe, aquest fet en ell mateix fa que la recuperació de les condicions biològiques sigui impossible^x.

Delta de l'Ebre: punt d'alarma

El Delta de l'Ebre està considerat un "Punt d'Alarma" per l'Agència Europea de Medi Ambient^x. En la seva desembocadura, el riu Ebre presenta alts nivells de contaminants per acumulació, ja que pateix els abocaments de molts centres productius de la indústria química^x i abocaments orgànics a tot el seu llit. Les aigües del Delta de l'Ebre estan clarament eutrofitzades i empobrides quant a diversitat d'espècies^{xii}. També "acull" un dels casos més greus de contaminació química d'Espanya, el causat per l'empresa Ercros a l'Embassament de Flix (Tarragona).

La producció durant més d'un segle de la fàbrica d'Ercros situada a la riba del riu Ebre, a l'altura de Flix, ha generat l'acumulació de més de 700.000 tones de llots tòxics que suposen una amenaça per al riu fins a la seva desembocadura, i en conseqüència per al medi marí. Estudis científics han evidenciat una acumulació significativa de contaminants a l'embassament de Flix i els seus efectes sobre la fauna^{xiii}. Entre els llots tòxics de Flix s'hi troben també residus radioactius, encara més contaminants i duradors. Els radionúclids detectats procedeixen de la utilització de fosforita (mineral que conté dins la seva estructura cristal·lina urani 238 de manera natural), que s'utilitza per a la producció de fosfat bicàlcic (usat com a additiu als pinsos per a animals). Actualment, les Administracions espanyoles i europees han compromès 155 milions d'euros per solucionar la contaminació produïda per Ercros durant dècades. Aquestes obres de "descontaminació", que han començat aquest any i que duraran 42 mesos, han obligat un total de 62 municipis a elaborar de forma urgent un Pla d'Emergència específic abans de l'inici de les operacions d'extracció dels residus. A més, 14 municipis més tenen la "recomanació" de fer-ho. Els municipis s'han escollit després de fer una anàlisi del risc en què s'han identificat diferents motius per a la seva inclusió^{xiv}.

El febrer d'aquest any, la Confederació Hidrogràfica de l'Ebre va començar a estudiar la possibilitat de prohibir la pesca entre l'embassament de Flix i el Delta de l'Ebre, després d'haver detectat nivells de mercuri superiors a allò que s'ha establert legalment en algunes espècies de peixos, com la carpa o el peix gat. A les anàlisis realitzades es va descobrir que, en el 15% dels individus d'aquestes espècies, les concentracions d'organoclorats i mercuri superaven el límit legal sanitari (0,5 ppb), i el 40% estaven per sobre de l'objectiu de qualitat (0,3 ppb)^{xv}.

Polígons químics de Tarragona i Vila-Seca: asfixiats pel clor

El pol industrial de Tarragona és l'emplaçament químic més gran de tota Espanya, ja que acumula prop del 25% de la producció total i genera el 36,45% de la contaminació de la conca mediterrània espanyola.

Al litoral de Tarragona, a la platja de La Pineda, hi aboquen directament a través d'emissaris submarins nombroses empreses localitzades als termes municipals de Tarragona i Vila-Seca.

Tarragona, a més, és la província on s'ha desenvolupat la indústria del clor de forma més extensa. Entre els contaminants que allibera aquesta indústria s'hi troben metalls pesants com el mercuri, el cadmi o el plom, substàncies organoclorades com l'hexaclorobenzè o el clorur de vinil; i altres elements utilitzats com a additius per a la fabricació de materials clorats com el PVC.

Les empreses que aboquen les seves aigües contaminades directament al mar són Asesa, Repsol (amb dos emissaris), Basf (amb dos emissaris), Clariant, Bayer, Solvay, Aiscondel i Aragonesas.

La construcció d'un gran emissari submarí que substituiria vuit dels que hi ha actualment i que agruparia els abocaments de tota aquesta indústria és una de les amenaces més grans per a la zona. L'argument de l'Associació de la Indústria Química de Tarragona és que: *abocar els residus en un únic canal fa que qualsevol incident quedi diluït en existir un canal més gran i s'eviten afectacions locals més greus^{xv}*. La realitat és que aquest emissari diluirà la responsabilitat de les empreses en els casos d'abocaments i dificultarà el control de la contaminació.

Al polígon químic de Tarragona hi ha dues refineries, la més important de les quals és la de Repsol. Només en els últims dos anys, aquesta empresa ha provocat diversos episodis greus de contaminació. A l'agost de 2006 es va detectar una fuga d'entre 5.000 i 20.000 litres en una canonada de combustible que comunica una planta de Repsol amb el Port de Tarragona; al gener de 2007 un vaixell que descarregava cru a la monoboia que Repsol té al port de Tarragona va originar un abocament al mar; l'octubre del mateix any, Repsol YPF va comunicar l'abocament d'uns 500 litres de cru registrat a la monoboia del Port de Tarragona i el febrer de 2008 es va produir un abocament al riu Francolí que va provocar la mort de milers de peixos. Malgrat aquests episodis repetits de contaminació, les administracions no han reforçat les mesures de vigilància i seguretat, així com les sancions necessàries per acabar amb aquesta amenaça.

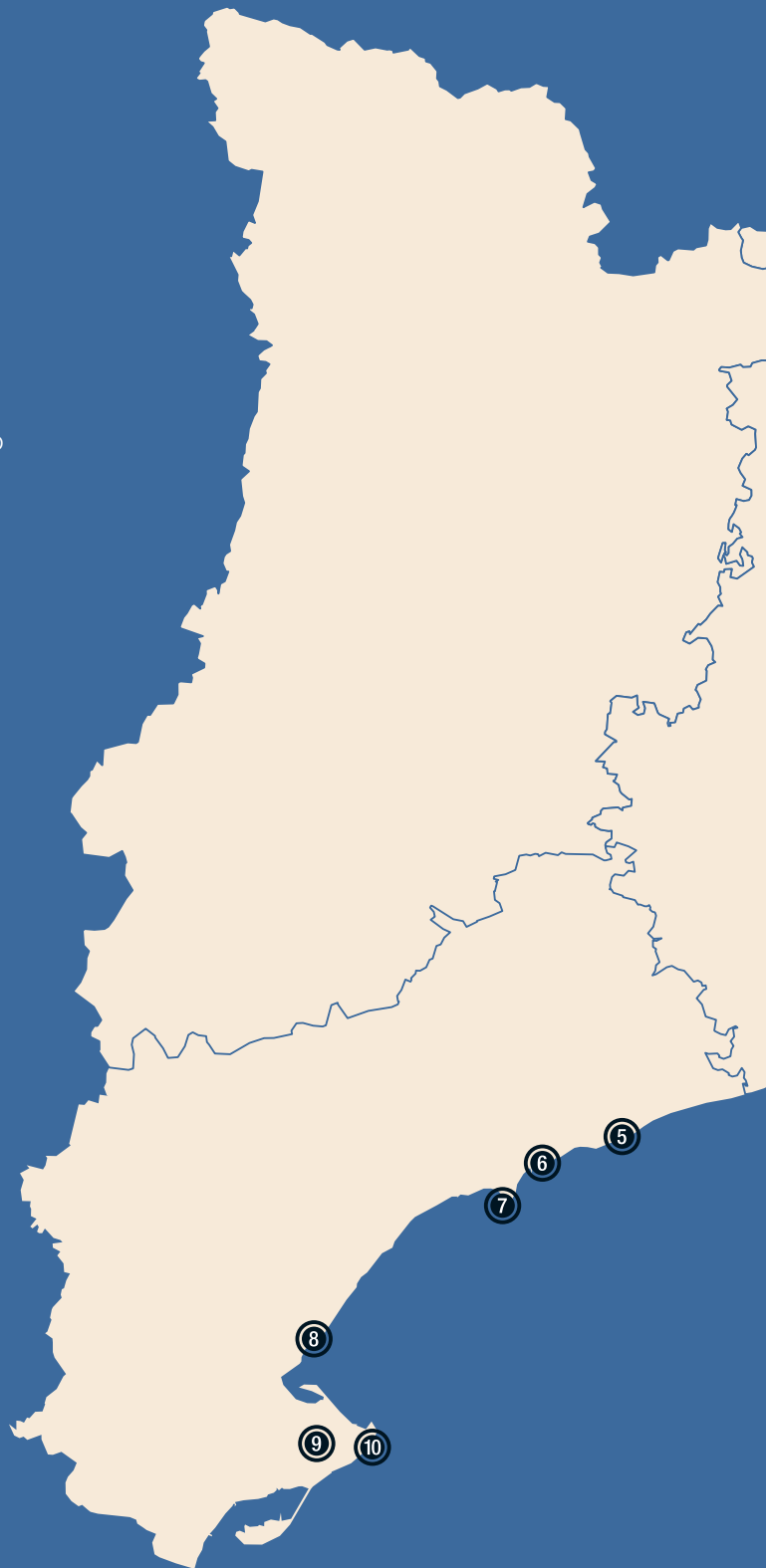
Tarragona i Vila-Seca es troben entre els principals punts de contaminació (*hot spots*) del litoral mediterrani espanyol^{xvii}. La província de Tarragona és el focus principal emissor de moltes de les substàncies considerades prioritàries pel Conveni de Barcelona per a la Protecció del Mar Mediterrani, com BTEX⁴ (75%), els compostos orgànics halogenats (77%), el dicloroetà (100%), el mercuri (39,9%) o el plom (59, 8%).

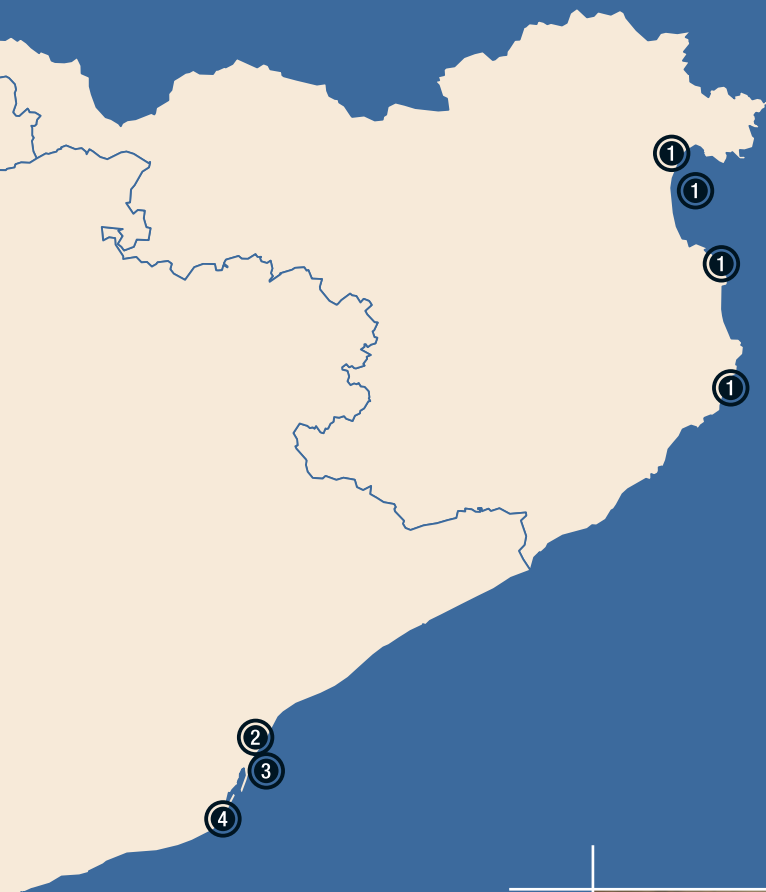

[4] BTEX és l'acrònim utilitzat per referir-se a la contaminació generada per un grup de compostos aromàtics (benzè, toluè, etilbenzè i xilens).

Punts negres al litoral català

1. **Girona. L'Estartit, Empuriabrava, Port d'Aro i Palamós.** Nous amarradors esportius.
2. **Barcelona. Desembocadura del Besòs.** Contaminació industrial severa.
3. **Barcelona. Platges urbanes.** Construcció de dics a les platges.
4. **Delta del Llobregat.** Degradació ambiental severa.
5. **Torredembarra. Els Muntanyans II.** Urbanització en zona inundable.
6. **Tarragona i Vila-Seca.** Polígons químics. Contaminació industrial severa.
7. **Salou.** Corrupció urbanística.
8. **L'Ametlla de Mar. Punta de Bon Capó.** Urbanització a la franja de 500 m de línia de costa.
9. **Deltebre.** Urbanització excessiva.
10. **Delta de l'Ebre.** Contaminació industrial i orgànica severa.

Referències

- ⁱ Actualización y mejora del Baseline Budget Español (2005). Informe del Ministerio de Medi Ambient per al Conveni de Barcelona
- ⁱⁱ Sánchez-Arcilla, A, Jiménez, JA., Gelonch, G i Nieto Romeral, J. (1997). El problema erosivo del Delta del Ebro. Univ. Pol. de Catalunya, Área Morfológica costanera. 1997, 144 (3368): 23-32.
- ⁱⁱⁱ PNUMA/OMS. 1999. Identification of Priority Hot Spots and Sensitive Areas in the Mediterranean. MAP Technical Reports Series No. 124. UNEP: Atenas.
- ^{iv} Prioritats Ambientals del Mediterrani, Agència Europea del Medi Ambient, 2006
- ^v Dades del Registre Estatal d'Emissions i Fonts Contaminants. <http://www.eper-es.es>
- ^{vi} R. Céspedes et al. (2005) Distribution of endocrine disruptors in the Llobregat River basin (Catalonia, in Spain) *Chemosphere* 61(11):1710-9.
- ^{vii} Narcis Prat, María Rieradevall (2006) 25-years of biomonitoring in two mediterranean streams (Llobregat and Besòs basins, NE Spain). *Limnetica*, 25 (1-2):541-550
- ^{viii} PNUMA/PAM (2004). Transboundary Diagnostic Analysis. Atenas. 318 pàg.
- ^{ix} R. Céspedes et al. (2005) Distribution of endocrine disruptors in the Llobregat River basin (Catalonia, en Spain) *Chemosphere* 61(11):1710-9.
- ^x Prioritats Ambientals del Mediterrani, Agència Europea del Medi Ambient, 2006
- ^{xi} Mostratge i anàlisi dels sediments dels riu Ebre entre l'embassament de Flix i la desembocadura (Estudi de la dinàmica dels compostos organoclorats i altres contaminants) Generalitat de Catalunya http://mediambient.gencat.net/esp//ciutadans/informacio_ambiental/Flix/
- ^{xii} Ibañez C, Prat N, Canicio A, Curcó A (1999) El Delta del Ebro, Un sistema amenazado.
- ^{xiii} Eljarrat E, Martínez MA, Sanz P, Concejero MA, PiñaB, Quirós L, Raldúa D, BarcelóD.(2008) Distribution and biological impact of dioxin-like compounds in risk zones along the Ebro River Basin. *Chemosphere* 71(6):1156-61
- ^{xiv} Aprobado plan emergencias para activar en caso contaminación más debajo Flix (1/04/08) Terra Actualidad (http://actualidad.terra.es/ciencia/articulo/aprobado_flix_plan_emergencias_activar_2358482.htm)
- ^{xv} Estudien prohibir la pesca en alguns trams de l'Ebre després de detectar alts nivells de mercuri en peixos (06/02/2008). El País
- ^{xvi} Tarragona concentrarà els abocaments químics en un emissor submarí. El Periódico de Catalunya 28/11/06
- ^{xvii} Estudi sobre "Hot Spots" industrials i àrees sensibles amb impacte en el Mar Mediterrani (2005). Informe del Ministerio de Medi Ambient per al Conveni de Barcelona

DESTRUCCIÓ A TOTA COSTA 2008

Extracte de l'informe sobre la situació del litoral espanyol
CATALUNYA

Textos i mapes: María José Caballero, Pilar Marcos, Julio Barea i Sara del Río.

Documentació: Carmen Solla i Luis Ferreirim.

Edició: Conrado G. del Vado i Nadia González.

Traducció: Cristina Pinto.

Fotos: Pedro Armestre.

Disseny i maquetació: Espacio de ideas.

Els autors de l'informe volen expressar el seu agraïment a totes aquelles persones i associacions que n'han col·laborat en l'elaboració i participen activament en la defensa del litoral.

Una versió electrònica d'aquest informe està disponible a www.greenpeace.es i www.destruccionatodacosta.com

Aquest informe ha estat produït gràcies a les aportacions econòmiques dels socis de Greenpeace.

Greenpeace és una organització independent políticament i econòmicament que no rep subvencions d'empreses, ni governs, ni partits polítics. Fes-te'n soci a www.greenpeace.es

Imprès en paper 100% reciclat postconsum i totalment lliure de clor.

Juliol 2008

Greenpeace Madrid

San Bernardo, 107 - 1
28015 Madrid

Tel: +34 91 444 14 00

Fax: +34 91 447 15 98

informacion@greenpeace.es

Greenpeace Barcelona

Ortigosa, 5 - 2° 1^a

08003 Barcelona

Tel: +34 93 310 13 00

Fax: +34 93 310 43 94

barcelona@greenpeace.es

**DESTRUCCIÓ
A TOTA COSTA**

2008

GREENPEACE